

Bilfen Mesleki ?lgi Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilfen Mesleki ?lgi Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17612>

Özet

Bilfen Mesleki İlgisi Envanteri (BMİE), bireylerin mesleki ilgi alanlarını güvenilir ve geçerli bir şekilde belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçme aracıdır. Bu envanterin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Otrar ve Canel (2015) tarafından yapılmıştır. Ölçek, toplam 71 maddeden ve 11 alt ölçekten oluşmaktadır.

Cevaplar 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemiyle (1=hiç uygun değil, 5=tamamen uygun) toplanmaktadır. Yapılan psikometrik analizler, envanterin mesleki rehberlik süreçlerinde kullanılabilecek yüksek iç tutarlılık ve yeterli yapı geçerliliğine sahip olduğunu göstermiştir. Ölçek, öğrencilerin ve danışmanların kariyer tercihlerinde bilinçli kararlar almalarına destek olmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mesleki İlgisi, İlgisi Envanteri, Psikometrik Özellikler, Güvenilirlik, Geçerlik, Faktör Analizi, Mesleki Rehberlik.

Yazarlar

Otrar, M., Canel, A. N.

Amaç

Bilfen Mesleki İlgisi Envanteri'nin temel amacı, bireylerin farklı meslek alanlarına yönelik eğilimlerini ve ilgi düzeylerini ölçmektir. Envanter, bireylerin çeşitli faaliyetlere, görevlere ve çalışma ortamlarına olan kişisel uygunluk algılarını değerlendirerek, 11 farklı mesleki ilgi alanında detaylı ve ayrıntılı puanlar sağlamaktadır.

Bu ölçme aracı, özellikle **kariyer danışmanlığı** ve mesleki rehberlik süreçlerinde, öğrencilerin veya kariyer değiştiren yetkinlerin kendilerine en uygun olabilecek meslek gruplarını keşfetmelerine yardımcı olmak için geliştirilmiştir. Ölçeğin sonuçları, eğitimcilerin ve danışmanların bireyin potansiyelini, motivasyon kaynaklarını ve kariyer yönelimlerini daha iyi anlamalarına olanak tanır.

Yapı

Envanterin ölçmeye çalıştığı temel psikolojik yapı, bireyin mesleki alanlara yönelik tutum ve tercihleri olarak tanımlanan **Mesleki İlgisi**'dir. Bu yapı, bireyin bir meslekteki yetenek düzeyinden ziyade, o meslek alanında çalışmaktan duyacağı memnuniyet ve isteklilik düzeyini yansıtır. BMİE, Holland'ın tipolojisi gibi yaygın kuramsal çerçevelere uygun olarak, ilgi alanlarını ayrık

boyutlarda ele almayı hedefler.

BMİE, 71 madde ve bu maddelerin gruplandırılan 11 alt ölçek aracılığıyla çok boyutlu bir ilgi profilini ortaya koymaktadır. Bu alt ölçekler, geniş bir yelpazedeki meslek gruplarını temsil ederek, ilgi alanlarının hem homojen hem de birbirlerinden ayırt edici bir şekilde ölçülmesini sağlamaktadır.

Geçerlik

Envanterin geçerlik çalışmaları, yapı geçerliğini belirlemek üzere planlanan veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Temel olarak, her bir ilgi alanı için **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** uygulanmıştır. Bu analizler, maddelerin teorik olarak ait oldukları alt ölçeklere uygunluğunu ve yapısal bütünlüğünü test etmeyi amaçlamıştır.

Faktör analizine geçmeden önce, örneklem büyüklüğünün ve elde edilen verilerin analiz tekniği için uygun ve yeterli olup olmadığını kontrol etmek amacıyla istatistiksel testler yapılmıştır. Bu testler arasında, veri setinin faktörleştirilebilirliğini gösteren **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** değerleri ve verinin çok değişkenli normal dağılımını test eden **Bartlett's Küresellik Testi**'nin anlamlılığı bulunmaktadır. Elde edilen yüksek KMO değerleri ve anlamlı Bartlett's test sonuçları, faktör analizinin uygulanması için verilerin uygun olduğunu doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Bilfen Mesleki İlgililer Envanteri'nin güvenirlilik analizi, ölçeğin iç tutarlılığını (homojenliğini) değerlendirmek üzere yapılmıştır. Bu amaçla, hem genel ölçek hem de 11 alt ölçek için **Cronbach's Alpha** iç tutarlılık katsayısı (internal consistency) hesaplanmıştır.

Yapılan uygulamalar neticesinde, tüm ölçek ve alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayılarının **yüksek** bulunduğu rapor edilmiştir. Yüksek **Cronbach's Alpha** değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, ölçeğin içerdiği maddelerin ve genel ölçek puanlarının farklı gruplar arasında ayırt ediciliğini belirlemek amacıyla, **Bağımsız Gruplar T-Testi** (independent samples t test) kullanılarak ayırdedicilik analizleri de gerçekleştirilmiştir.

Faktör Analizi

Envanterin geliştirme sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliğini desteklemek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. Bu analizler, envanterin nihai yapısının 71 maddeden oluştuğunu ve bu maddelerin 11 farklı ve teorik olarak anlamlı mesleki ilgi alt ölçeğine ayrıldığını doğrulamıştır. Faktör yapısı, ölçeğin çok boyutlu mesleki ilgi yapısını başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir.

Faktör analizinin ön ko?ullar? olan KMO ve Bartlett's testlerinin sonuçlar?, veri setinin faktör analizi için güçlü bir temel sa?lad???n? belirtmi?tir. Faktör yükleri ve faktörlerin aç?klad??? varyans oranlar?, her bir alt ölçe?in ölçtü?ü yap?n?n net ve ayr?k oldu?unu desteklemi?tir.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme Çal??mas? (Mesleki ?lgi Envanteri)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Ka??t tabanlı? veya dijital uygulama)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?renciler ve Kariyer Dan??manl??? Alan Bireyler

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi ve üzeri (Genellikle lise ve üniversite ö?rencileri)

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, ilgili makalede (Otrar & Canel, 2015) detayl? olarak belirtilen örneklem üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Envanter 71 maddeden olu?ur ve 5'li Likert tipi derecelendirme (1=hiç uygun de?il - 5=tamamen uygun) kullan?larak yan?tlan?r. Puanlama, 11 farklı alt ölçek için ayr? ayr? yap?lmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mesleki ?lgi Envanteri, 11 Alt Ölçek, Cronbach's Alpha, Ay?rdedicilik Analizi, Mesleki Geli?im, Kariyer Dan??manl???

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Sa?lanmam??t?r.

?leti?im E-posta Adresi: motrar@marmara.edu.tr (M. Otrar)

Yaz??ma Adresi: Sa?lanmam??t?r (Yazar?n Marmara Üniversitesi, E?itim Bilimleri Bölümü ile ili?kili oldu?u bilinmektedir).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Geli?tirme Y?I?: 2015 (Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?n?n yay?nland??? y?I).

?zinler ve Ücret: Envanterin ticari olmayan akademik kullan?mlar? için genellikle izin gerekebilir. Ticari kullan?m?, izinler ve ücretlendirme bilgileri için do?rudan yazarlarla ileti?ime geçilmesi

gerekmektedir.

Erişilebilirlik: Ölçek hakkındaki detaylı bilgilere ve psikometrik çalışmaya aşağıdaki linkten ulaşılabilir: jret.org.

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [bilfen-mesleki-ilgi-envanteri-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Otrar, M. Canel, A. N. (2015). Bilfen Mesleki İlgi Envanteri geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmalar Dergisi*, 4(4), 186-198.

Bilfen Mesleki İlgi Envanteri Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynakta ölçek maddelerinin tam listesi yer almamaktadır. Envanter, 11 alt ölçekten oluşan ve 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılan toplam 71 maddeden oluşmaktadır.